

CAMBRA
DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS
D'ANDORRA

LA SITUACIÓ DE LES EMPRESES DAVANT L'ESCALADA DE LA INFLACIÓ I L'INCREMENT DE COSTOS

EL DESAJUSTAMENT ENTRE L'OFERTA I LA DEMANDA LABORAL

Gener 2023

Introducció

El volum més elevat d'activitat al llarg del 2022 ha comportat una recuperació significativa dels nivells de facturació en la majoria de les empreses. Ara bé, és important remarcar que la millora dels negocis, en termes de vendes i ingressos, no s'ha traduït amb la mateixa intensitat en un augment de la rendibilitat, un fet que limita la capacitat de les empreses per créixer i invertir.

El fort increment dels costos operatius que ha de suportar el teixit empresarial arran de la inflació, la pujada dels tipus d'interès i altres sobre costos –laborals, de transport, energia, subministraments, etc.– pressionen a la baixa els marges i dificulten la millora dels resultats econòmics de les empreses i de la seva situació financera.

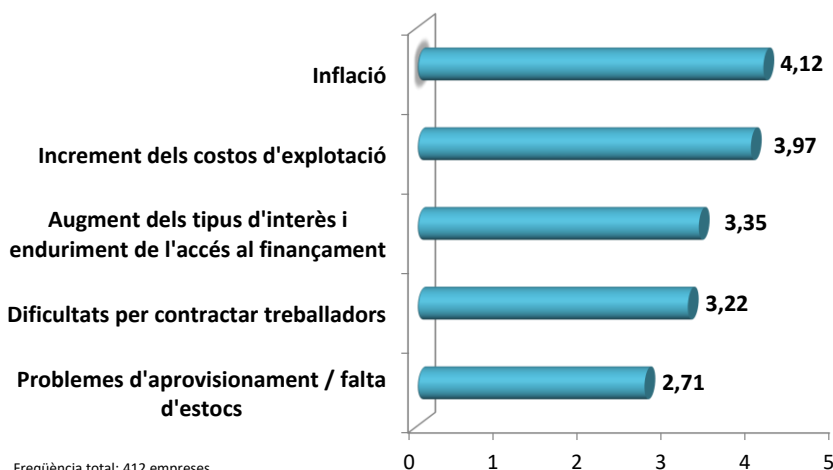
En aquesta edició de l'Enquesta de clima empresarial, la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis avalua els efectes sobre l'activitat econòmica d'aquest context d'encariment dels costos i de creixement generalitzat dels preus, com també el grau d'inquietud que genera en les empreses.

A més, l'enquesta inclou unes preguntes addicionals relatives a la situació del mercat laboral amb l'objectiu de valorar la incidència de la manca de personal qualificat, els motius principals del desajustament entre l'oferta i la demanda de treball i els mecanismes de captació de professionals que utilitzen les empreses, en un moment conjuntural en què l'escassetat de mà d'obra i talent incrementa el temps i els costos de recerca de les empreses.

A continuació es detallen els resultats obtinguts a partir del treball de camp efectuat durant els mesos de gener i febrer del 2023 amb una mostra formada per 436 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç minorista i l'hoteleria.

1. En el context actual, quin és el nivell de preocupació que us generen els aspectes següents? (Valoreu els ítems en una escala de l'1 al 5; en què 1 vol dir poca preocupació i 5, molta preocupació)

Valoració del nivell de preocupació - resultats globals
(1: poca preocupació; 5: molta preocupació)

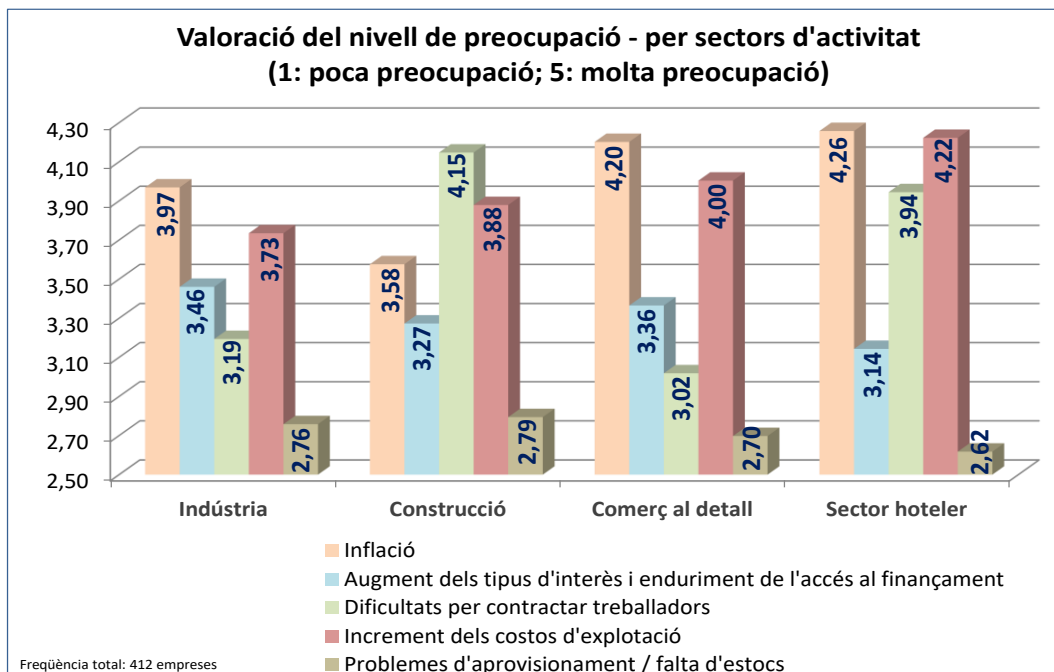
En el moment actual, les empreses consideren que la inflació i l'increment de costos són l'amenaça principal per als seus negocis.

A més, els empresaris també mostren una inquietud elevada per l'enduriment de les condicions financeres i per les dificultats per contractar treballadors.

En detall, els resultats de l'enquesta duta a terme per la Cambra confirmen que **les pressions inflacionistes** s'han convertit en la màxima preocupació de les empreses andorranes, amb una valoració mitjana de 4,12 d'un màxim de 5, seguida de prop per **l'augment dels costos d'exploació**, que ha registrat una puntuació de 3,97. A més, els empresaris han assenyalat una gran inquietud pels efectes negatius de **la pujada dels tipus d'interès, que encareix el finançament** (3,35); aquest factor limita de manera significativa l'activitat i implica menys capacitat d'inversió i una disminució de la liquiditat.

D'altra banda, en comparació amb l'edició de l'enquesta del gener del 2022, augmenta el grau de preocupació pel que fa a **l'escassetat de mà d'obra i les dificultats per contractar treballadors**; aquest ítem assoleix una puntuació de 3,22, que supera en 0,15 punts la valoració d'un any abans. Finalment, **les ruptures d'estocs i els retards en l'aprovisionament de béns i materials** neguitegen comparativament menys que la resta de factors, però encara es mantenen en nivells relativament elevats, amb una puntuació de 2,71; aquest fet indica que les tensions en les cadenes globals de subministraments, tot i que van a la baixa, encara afecten el desenvolupament normal de l'activitat empresarial.

La màxima preocupació de les empreses de la construcció continua sent l'escassetat de mà d'obra, mentre que la resta de sectors acusen molt intensament i de manera generalitzada l'encariment dels preus i la forta tendència alcista dels costos operatius.

Detalladament, **l'escalada de la inflació** preocupa de manera especial les empreses del sector hotelier (4,26 d'un màxim de 5) i també genera molta inquietud en el comerç minorista (4,20), pels efectes negatius que pot tenir sobre la demanda la pèrdua de poder adquisitiu dels clients. Les empreses hoteleres i els comerços

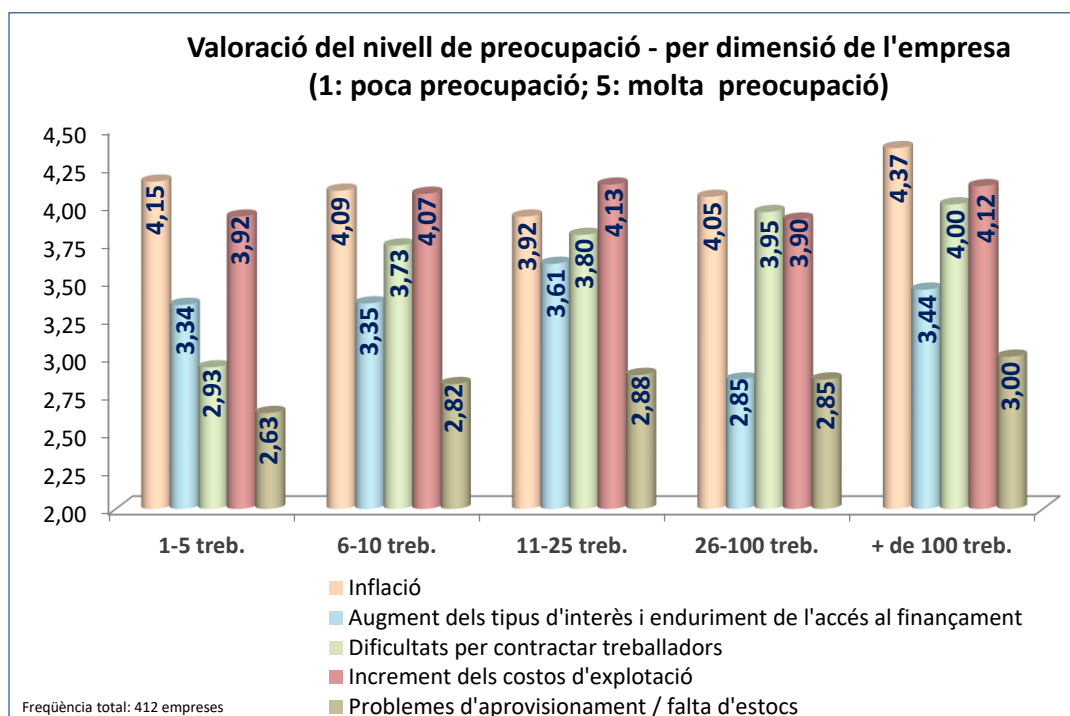
també són els que mostren un grau de preocupació més alt pel **fort increment dels costos operatius**, amb una puntuació de 4,22 i 4,00 respectivament. Cal tenir en compte que es tracta de dues branques d'activitat en què la competència és molt elevada i els marges són més reduïts, i aquests aspectes dificulten enormement repercutir en els preus finals l'alça dels seus costos.

Pel que fa a la indústria i a la construcció, les empreses també es mostren bastant preocupades, però dins un rang més moderat, per la inflació (3,97 i 3,58, respectivament) i l'augment de costos (3,73 i 3,88).

En la mateixa línia, **les dificultats per trobar mà d'obra qualificada** suposen el maldecap més gran per a la construcció: 5 de cada 10 empreses han donat una valoració màxima de 5 (i la mitjana del sector és de 4,15). També en el sector hotelier pateixen de manera significativa aquesta tensió del mercat de treball, amb una valoració mitjana de 3,94.

Quant a **l'augment dels tipus d'interès i l'enduriment de l'accés al finançament**, el nivell de preocupació també és important, amb un grau d'afectació molt similar en tots els sectors. Cal destacar, però, que les empreses més amoïnades per aquests factors són les de la indústria, les del comerç detallista i les de la construcció, en tots els casos amb una valoració lleugerament per sota del 3,5.

Finalment, sobre la inquietud que generen **els problemes d'aprovisionament i la falta d'estocs**, la més elevada recau en la construcció i la indústria, amb puntuacions al voltant del 2,80 en ambdós casos.

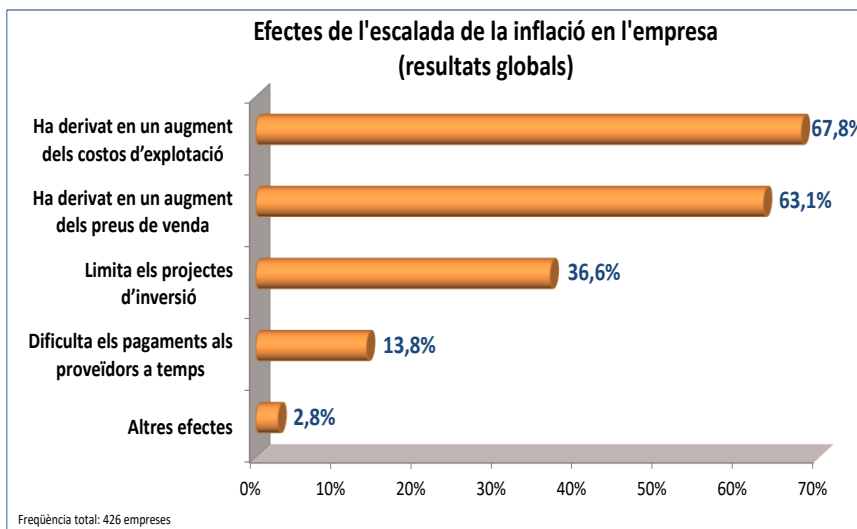

L'anàlisi segons la dimensió de l'empresa indica clarament que els efectes negatius de l'alta inflació i l'increment dels costos d'explotació preocupen de manera evident totes les empreses, independentment de la seva grandària. En canvi, **en relació amb el cost elevat del finançament o**

L'enduriment de les condicions creditícies, la intranquil·litat és més destacada en les de dimensió mitjana i les de mida més petita (de menys de 25 treballadors). Aquest fet es pot explicar perquè són més vulnerables davant escenaris adversos i disposen de menys recursos d'accés al finançament.

2. Com afecta la inflació la vostra empresa?

La pujada notable dels preus dels principals subministraments de béns i matèries primeres i l'alta inflació en general –que redueix el poder de compra dels consumidors– estan tenint un fort impacte en les empreses andorranes, en línia amb el que succeeix a la majoria de països de l'entorn.

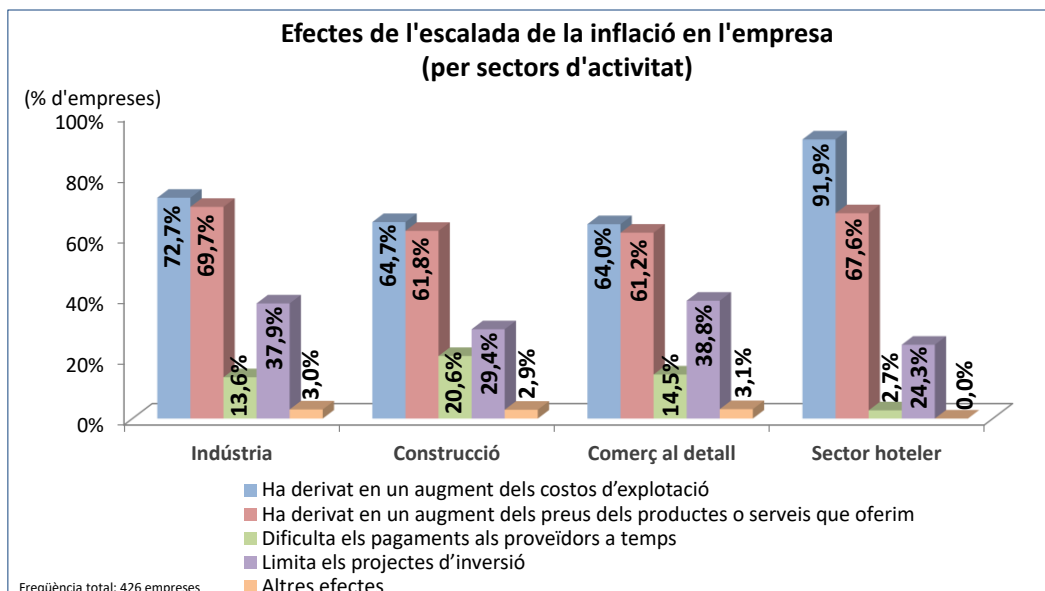

En termes d'oferta, els empresaris afirmen que l'alça dels preus es nota sobretot en l'estructura de costos de l'empresa: prop de 7 de cada 10 asseguren que les tensions inflacionistes han derivat en un augment notable dels seus costos d'exploració.

A més, 6 de cada 10 empreses s'han vist obligades a redefinir les seves polítiques de preus per traslladar l'augment dels costos operatius, si més no parcialment, als preus de venda finals.

En paral·lel, el 36,6% assenyalen que les elevades taxes d'inflació, juntament amb l'alça dels costos de finançament, **limiten la capacitat de dur a terme nous projectes d'inversió** i el 13,8% tenen **dificultats per efectuar a temps els pagaments de les factures als proveïdors.**

Si aquest escenari inflacionista es perllonga en el temps, les empreses hauran de buscar noves estratègies per mantenir-se viables i poder mantenir la seva posició competitiva en un mercat global cada cop més complex. Per exemple, caldrà desenvolupar mesures que ajudin a minimitzar els costos, per la via de l'optimització de recursos, la millora de l'eficiència dels processos de producció i comercialització, com també cercar noves oportunitats de negoci o diversificar l'oferta de productes o serveis, per tal d'ampliar la cartera de clients i accedir a nous mercats.

Des d'una perspectiva sectorial, en tots els àmbits analitzats, l'escalada de la inflació ha impactat de manera intensa en el teixit empresarial. Tanmateix, s'observen algunes diferències pel que fa al tipus i al grau d'afectació.

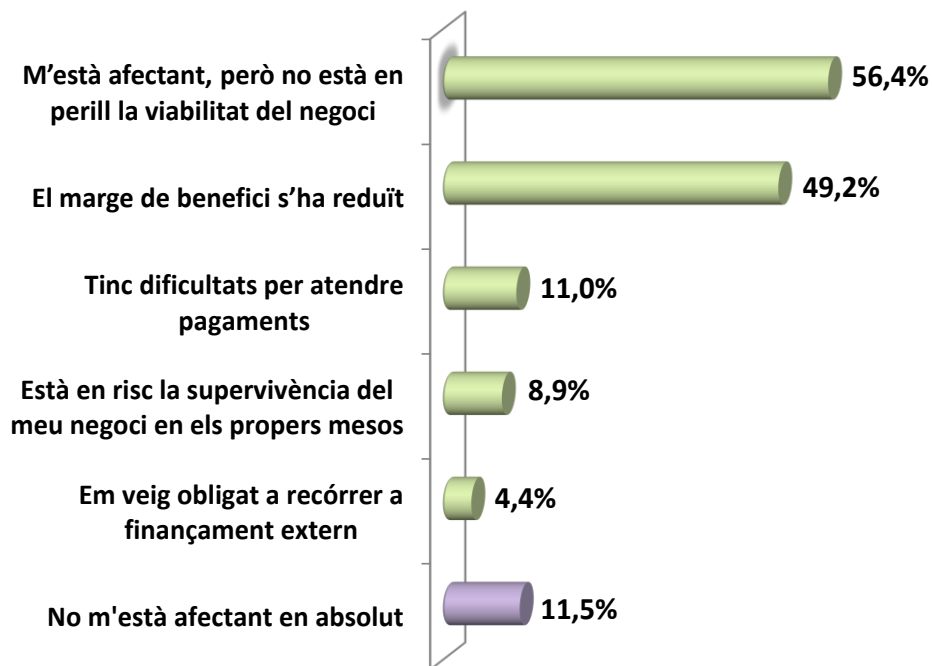
En concret, **l'hoteleria és la branca d'activitat que s'ha vist més afectada per l'augment dels costos d'explotació**: 9 de cada 10 empreses (el 91,9% del total) afirmen que estan experimentant un encariment molt notable dels costos (laborals, energètics, de subministraments, logístics...), i 7 de cada 10 (el 67,6%) manifesten que les pressions inflacionistes en els costos han derivat en un **increment dels preus de venda**. A més, 1 de cada 4 (el 24,3%) tenen **dificultats per dur a terme els seus plans d'inversió**.

Pel que fa a la resta de rams d'activitat, la inflació també ha afectat de manera directa i accentuada, per la via del **creixement dels costos d'explotació**, tant la indústria (el 72,7% del total) com la construcció (64,7%) i el comerç minorista (64,0%). En segon lloc, l'afectació més generalitzada ha estat la **pujada dels preus dels productes o serveis oferts**, amb una incidència del 69,7% en el cas de la indústria, del 61,8% en la construcció i del 61,2% en el comerç minorista.

En canvi, **les dificultats per satisfer els pagaments als proveïdors** han estat comparativament més elevades en la construcció (20,6%) que en la resta de branques i **l'impacte negatiu sobre la inversió** s'ha fet més evident en el comerç detallista (38,8%) i la indústria (37,9%).

3. L'increment de costos afecta o afectarà en els propers mesos la viabilitat de la vostra empresa? En cas afirmatiu, de quina manera?

En termes globals, l'augment de les despeses d'explotació redueix els marges del 49% de les empreses i posa en risc la viabilitat del 9% dels negocis.

Freqüència total: 427 empreses

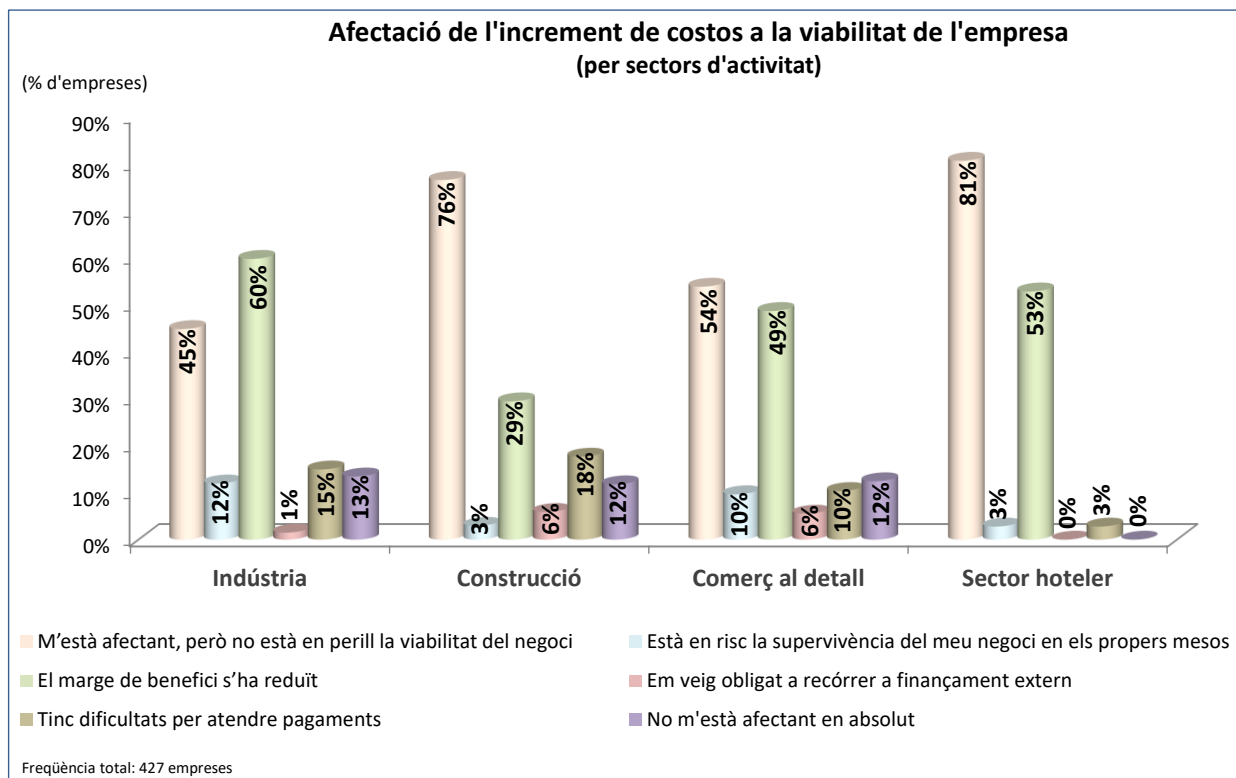
L'anàlisi dels resultats de l'enquesta de la Cambra reflecteix que un nombre significatiu d'empreses té serioses dificultats, des d'un punt de vista econòmic i financer, per fer-se càrrec de l'augment dels costos empresarials (laborals, de subministraments, energètics, financers, de transport, etc.).

En concret, només 1 de cada 10 empreses afirma que **l'increment dels costos d'explotació no li està condicionant en absolut la seva viabilitat**, davant del 89% que manifesten que **la crisi de preus i l'escalada de costos sí que perjudiquen la marxa dels seus negocis i el seu futur**.

Quant al tipus d'afectació, la majoria d'empreses enquestades, el 56,4% del total, declaren que **malgrat que es veuen alterades per aquesta situació de tensió inflacionista no temen per la supervivència i la continuïtat del negoci**.

D'altra banda, gairebé la meitat, el 49,2%, pateixen **una reducció dels marges empresarials a causa de l'augment de les despeses**, l'11% assenyalen que **tenen dificultats per dur a terme els pagaments a proveïdors** i el 4,4% **s'han vist obligades a buscar finançament per poder respondre a les despeses més elevades**.

Finalment, cal destacar que el 9% (gairebé 1 de cada 10) asseguren que **difícilment podran resistir aquesta situació i que la viabilitat del seu negoci està en perill**.

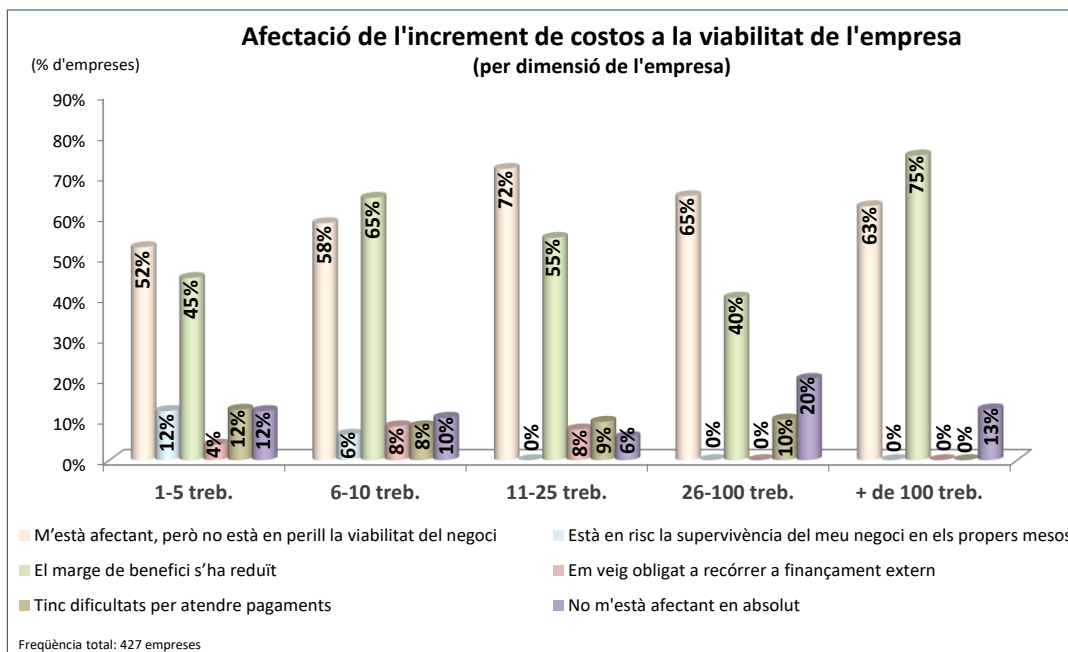

Des d'una òptica sectorial, les empreses de la indústria i de la construcció són les que presenten més problemes de liquiditat, amb el 15% i el 18%, respectivament, que tenen **dificultats per satisfer pagaments**.

D'altra banda, la indústria concentra el nombre més elevat d'empreses en què **l'alça dels costos d'exploració posa en risc la supervivència del negoci** en els propers mesos (12%), seguida a poca distància del comerç minorista (10%), un dels sectors que estan acusant més el fre de la demanda per l'elevada inflació.

El deteriorament dels marges empresarials ha estat molt apreciable en la indústria, amb un 60% de les empreses que han vist reduir els nivells de rendibilitat, i també ha estat significatiu i força generalitzat en el comerç minorista i en l'hoteleria, en què 5 de cada 10 empreses han assumit part de l'increment dels costos via la reducció de marges, per mantenir la competitivitat en el mercat. En canvi, en la construcció han pogut preservar millor els marges i repercutir en gran part l'augment de costos als preus finals dels clients, gràcies a la fortalesa de la demanda (malgrat que 3 de cada 10 constructores s'han vist obligades a reduir els marges).

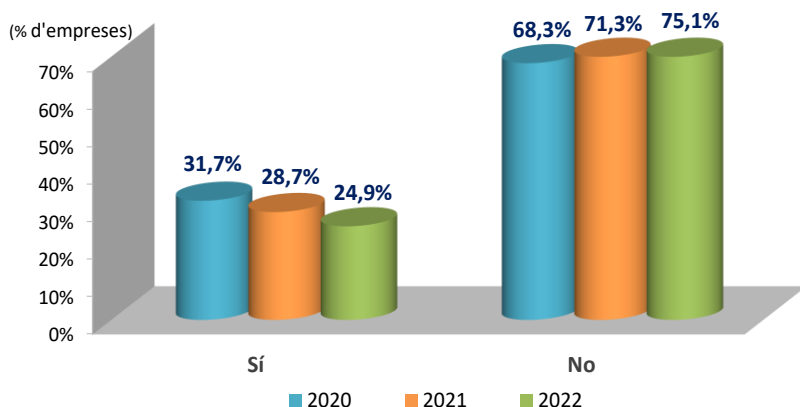
L'increment extraordinari dels costos operatius està afectant de manera intensa sobretot les microempreses: el 12% de les empreses d'entre 1 i 5 treballadors tenen dificultats per atendre pagaments i pateixen per la viabilitat dels seus negocis.

Els resultats detallats per dimensió de les empreses confirmen que les petites són més vulnerables davant les situacions adverses i acusen amb més intensitat els efectes negatius de l'increment de costos sobre la seva activitat. Tot i que el 12% de les microempreses (d'1 a 5 treballadors) i el 6% de les petites (entre 6 i 10) són les úniques que veuen en perill el seu negoci a curt termini per aquest motiu, el 52% i el 58%, respectivament, creuen que és viable, mentre que en les empreses d'11 a 25 empleats el percentatge s'enfila fins al 72%.

En aquest sentit, cal destacar que **les microempreses tenen menys capacitat per absorbir l'augment de costos per mitjà d'un ajustament dels marges**, els quals en general són més reduïts que els de les empreses de més grandària. El 58% de les que compten amb més de cinc treballadors afirmen que han disminuït els marges per atendre la pujada de costos, un percentatge que es redueix fins al 45% en el cas de les empreses de dimensió més petita (amb un màxim de cinc empleats).

4. Durant l'any 2022 heu patit un augment de la morositat respecte a l'any 2021?

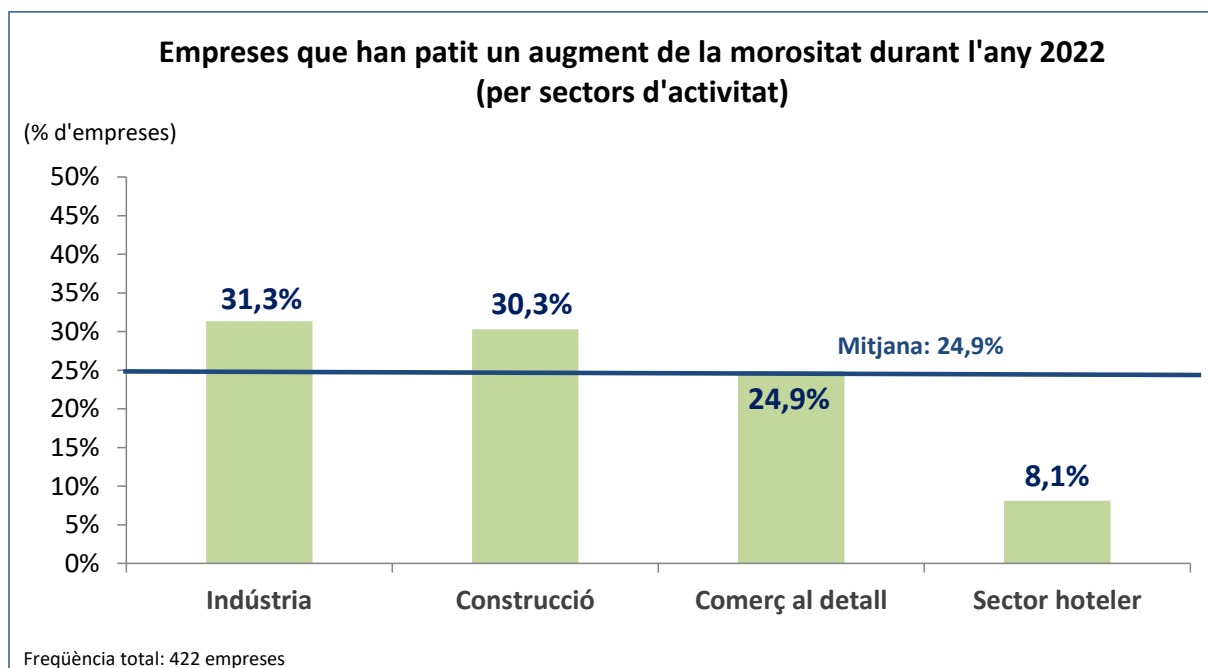

Durant l'any 2022, 1 de cada 4 empreses han registrat un augment de la morositat respecte a l'any 2021.

Tot i que aquesta proporció encara és rellevant, es confirma la tendència a la baixa dels nivells de morositat en relació amb els dos anys anteriors, gràcies a la millora de l'activitat econòmica.

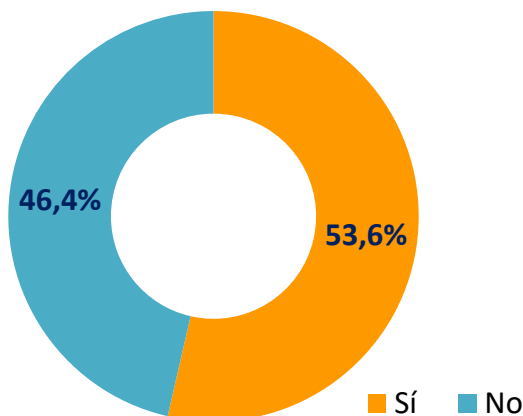
Des d'una perspectiva sectorial, la indústria i la construcció són els sectors que han patit més la incidència de la morositat, amb el 31,3% d'indústries i el 30,3% de constructors que han registrat un augment del nombre d'impagats que no confien a cobrar, o bé importants retards en els cobraments, seguides de prop pel comerç minorista (24,9%).

En canvi, en el sector hotel·ler la proporció d'empreses que han patit un creixement de la morositat és bastant més baixa (8,1%).

El desajustament entre l'oferta i la demanda laboral

1. Durant l'any 2022 heu tingut dificultats per trobar treballadors qualificats per al vostre negoci?

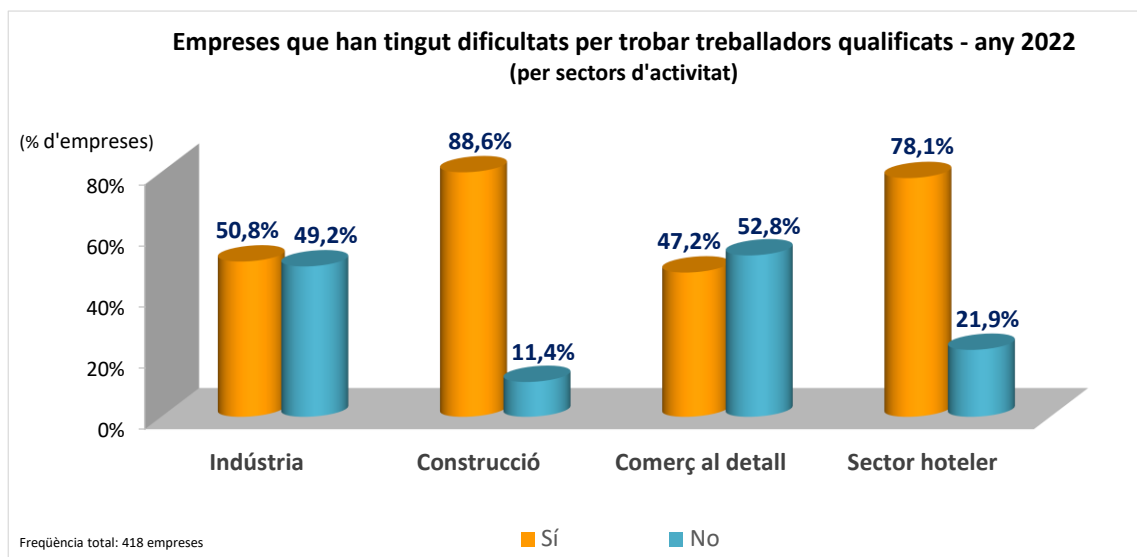

Freqüència total: 418 empreses

Durant l'any 2022, el 53,6% de les empreses enquestades han tingut problemes per cobrir les vacants de treball.

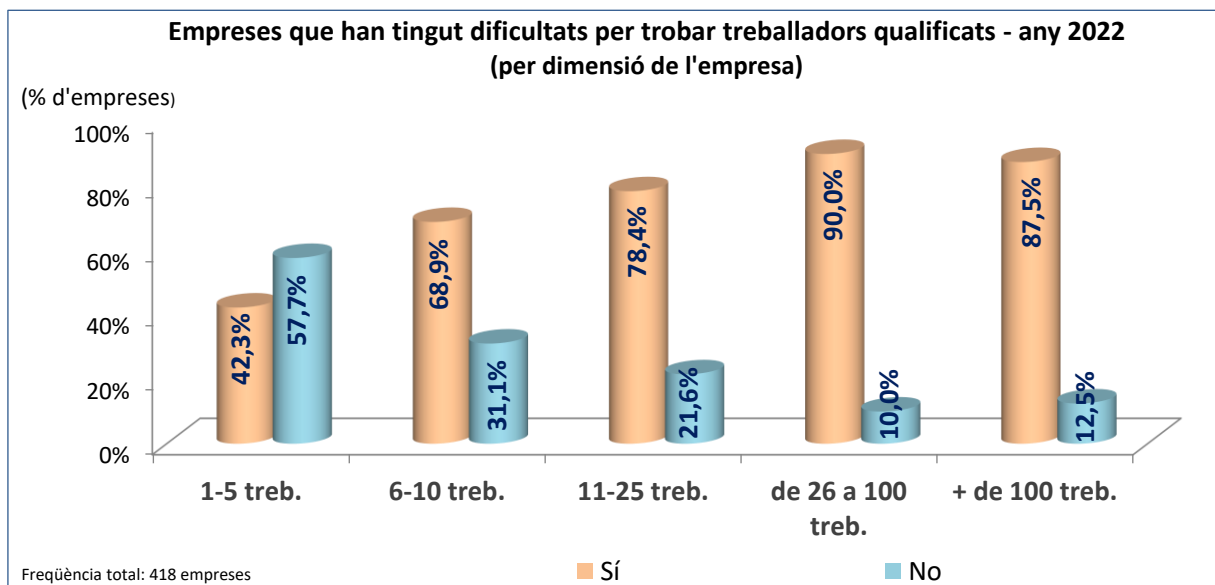
Per sectors d'activitat, l'escassetat de mà d'obra té una incidència molt negativa en la construcció, en què 9 de cada 10 empreses tenen dificultats per contractar treballadors, i també en l'hoteleria, en què 8 de cada 10 es veuen afectades per la manca de personal qualificat.

En la indústria i en el comerç minorista l'afectació és més reduïda, però també bastant significativa, amb el 50,8% i el 47,2% d'empreses, respectivament, que tenen problemes per cobrir les vacants.

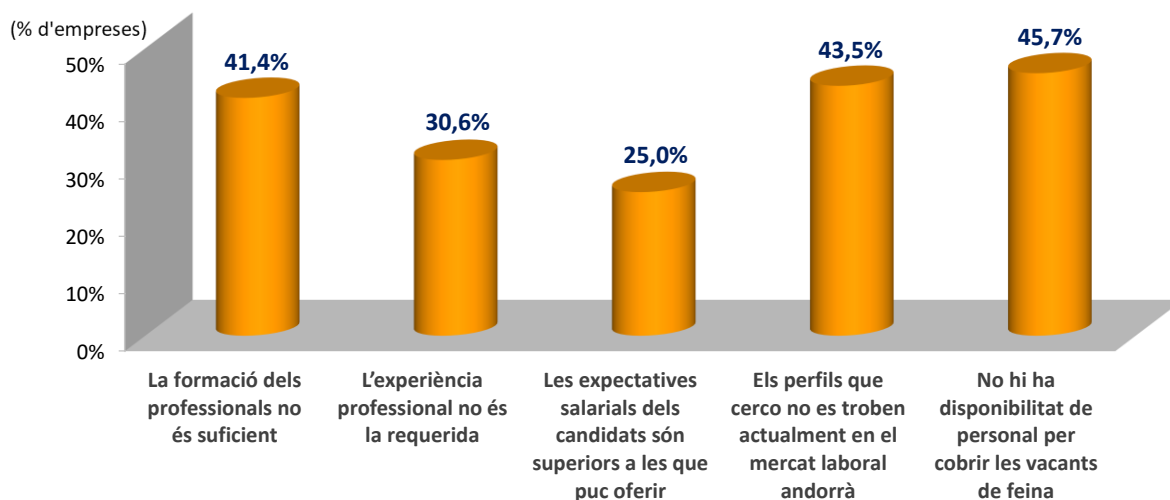

Freqüència total: 418 empreses

Si tenim en compte la grandària de les empreses, es constata que el percentatge de les que pateixen la problemàtica de la manca de personal qualificat s'incrementa progressivament a mesura que augmenta la seva dimensió. Així, cal remarcar que el 87,5% de les empreses enquestades de més de 100 treballadors i prop del 81,7% de les que en tenen entre 11 i 100 han tingut dificultats per trobar empleats competents durant l'any 2022. En canvi, en el cas de les microempreses (fins a 5 treballadors) i les petites empreses (de 6 a 10) aquest percentatge es redueix fins al 42,3% i el 68,9%, respectivament.

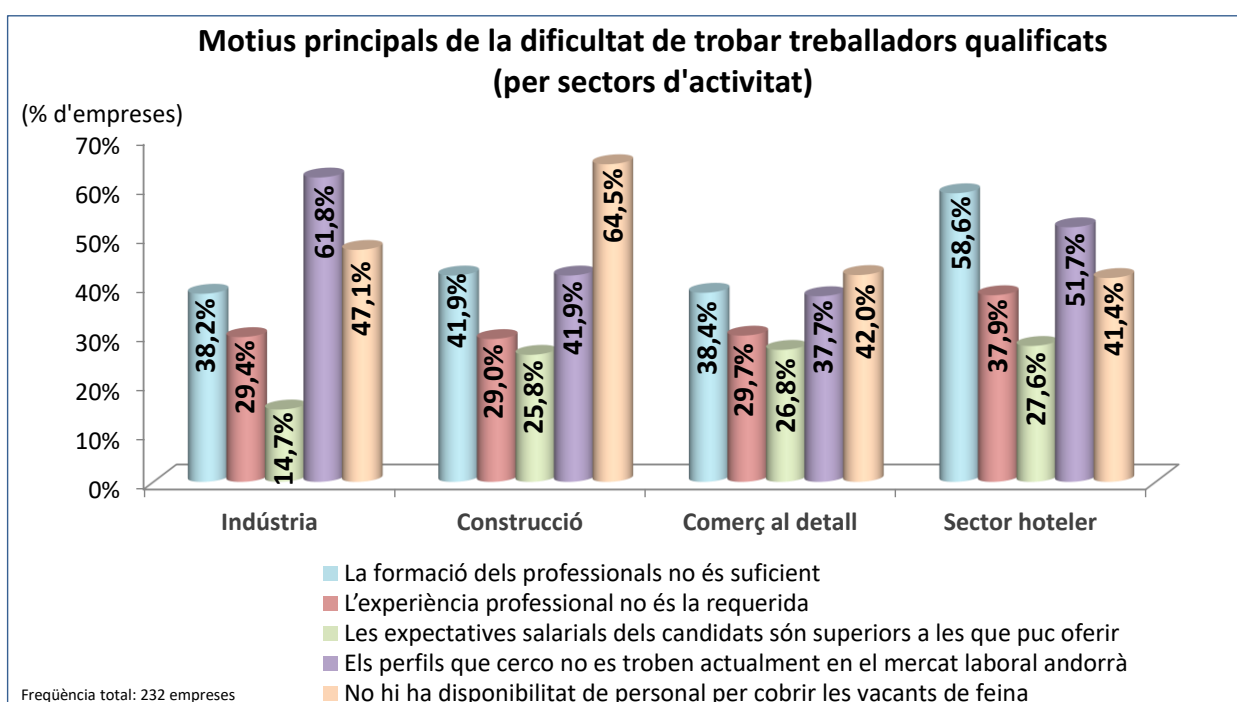
2. Quins han estat els motius principals de la dificultat per trobar treballadors qualificats?

Frequència total: 232 empreses

En termes globals, el principal motiu pel qual les empreses tenen problemes per contractar treballadors és perquè actualment **no hi ha suficient personal per cobrir les vacants existents** (una causa assenyalada pel 45,7% dels enquestats). La segona raó més esmentada ha estat que **es busca un empleat amb un perfil específic que no es troba en el mercat laboral del país** (el 43,5%), i a continuació el fet que **la formació dels professionals no és la suficient** (que han mencionat el 41,4%).

D'altra banda, el 30,6% han indicat que la causa principal de la dificultat de trobar personal adequat a les seves necessitats és que **l'experiència del professional no és la requerida**. I finalment, entre les altres raons més rellevants hi ha el fet que **les expectatives salarials dels treballadors són superiors a les que pot oferir l'empresa** (el 25,0%).

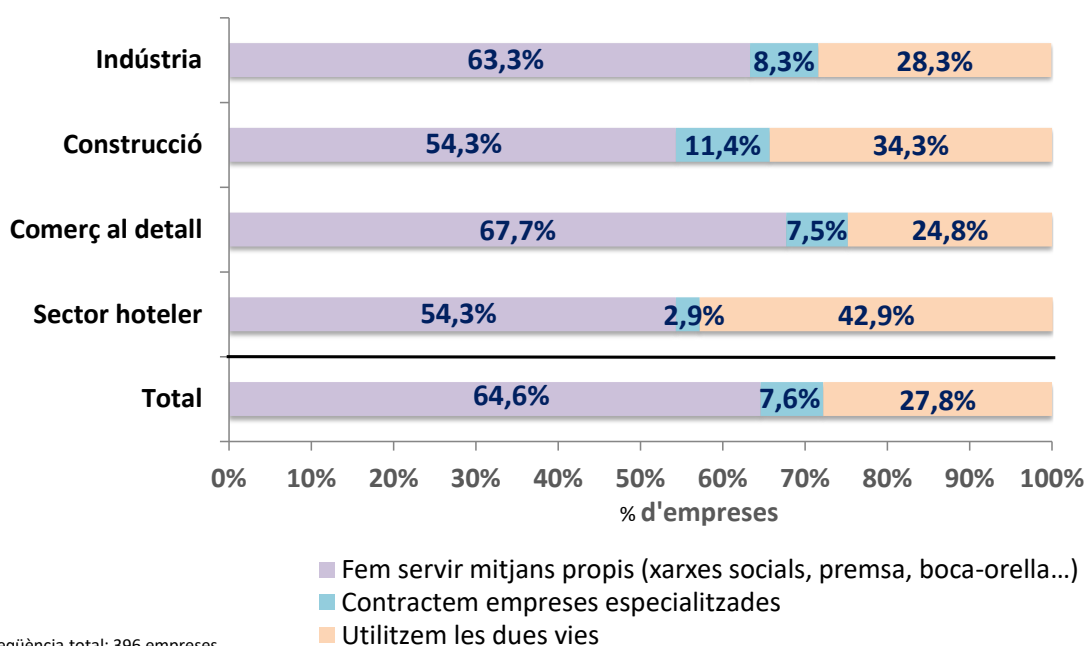
Des d'una perspectiva sectorial, en la indústria és on hi ha més problemes per contractar treballadors amb unes habilitats i uns coneixements específics: el 61,8% de les indústries afirmen que **tenen dificultats a l'hora de trobar perfils qualificats que s'ajustin a determinats llocs de treball**.

En el sector hotelier el motiu principal que s'exposa és el desajustament entre les competències formatives dels demandants de feina i el perfil que busquen les empreses. En concret, gairebé 6 de cada 10 establiments indiquen que **la formació dels professionals no és la necessària per ocupar les posicions que volen cobrir**. El segon factor més esmentat pels hotelers és que **en el mercat andorrà no hi ha disponibilitat de perfils amb les competències requerides** (assenyalat pel 51,7% dels hotels).

Finalment, en el comerç minorista i de manera especial en el sector de la construcció les empreses acusen sobretot **la insuficiència de personal per cobrir les vacants de feina**; aquesta mancança ha estat apuntada pel 42% dels comerços i pel 64,5% de les constructors.

3. En la recerca de professionals qualificats, quins mecanismes utilitzeu per captar-ne?

Mecanismes que utilitza l'empresa per a la captació de professionals qualificats (per sectors d'activitat)

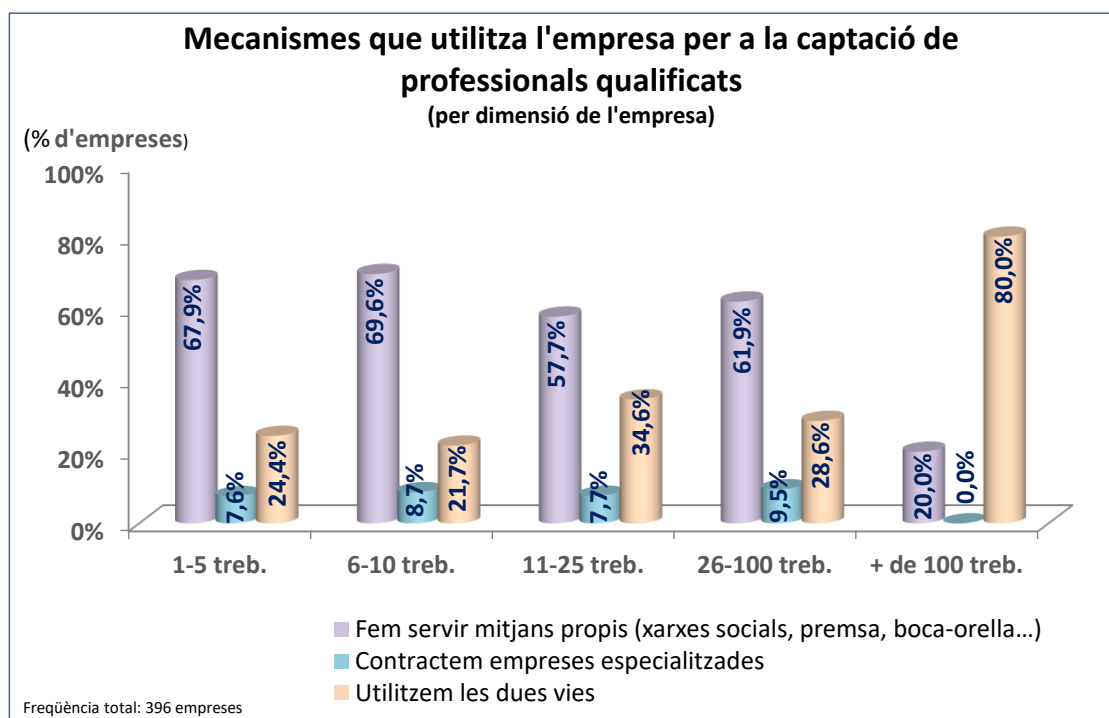
En termes globals, la majoria d'empreses, el 64,6% del total, opten per **utilitzar mitjans propis per captar professionals qualificats**, com ara les xarxes socials, la publicació d'anuncis a la premsa, portals de feina o el boca-orella, entre altres.

Per contra, el 7,6% opta per **contractar els serveis d'una empresa especialitzada** en la selecció de personal que els ajudi a identificar els candidats adequats i més adients a les seves necessitats.

Finalment, és rellevant el fet que el 27,8% de les empreses **prefereixen combinar les dues opcions** –emprar els mitjans propis i, al mateix temps, comptar amb la garantia addicional que proporciona una empresa especialitzada–, amb l'objectiu d'aconseguir una xarxa de candidats potencials més àmplia i poder identificar els professionals més aptes per a la posició vacant.

Per sectors d'activitat, destaca que les empreses del comerç minorista són les que més fan servir els seus propis mitjans per a la captació de personal; gairebé 7 de cada 10 opten per aquesta via.

D'altra banda, en comparació amb la resta de sectors, les constructores són les que més decideixen contractar una empresa experta que els gestioni el procés de selecció (l'11,4% prefereix aquesta possibilitat). En canvi, sobresurt el fet que l'hoteleria és la branca que concentra el nombre més gran d'empreses que s'estimen més combinar les dues opcions –mitjans propis i la contractació d'una empresa especialitzada–, amb el 42,9% que es decanten per aquesta alternativa.

L'anàlisi segons la dimensió de l'empresa posa de manifest que les estratègies per captar professionals varien segons la grandària i la disponibilitat de recursos.

En concret, destaca que **la proporció d'empreses que opten per utilitzar només els mitjans propis per contractar professionals és més elevada entre les petites i mitjanes que no pas entre les més grans**. Així, el 68% de les pimes de fins a 10 treballadors fa un ús exclusiu de la seva xarxa de contactes i dels mitjans propis (presència en línia, anuncis a la premsa, etc.) per a la recerca de personal qualificat; en el cas de les empreses que tenen entre 11 i 100 empleats el percentatge se situa en el 59%, i baixa fins al 20% en les que n'ocupen més de 100.

Un altre resultat rellevant és que **entre les empreses més grans, amb més recursos econòmics, l'opció prioritària és la combinació de les dues vies** –la utilització de mitjans propis i la contractació d'una empresa externa–; el 80% de les que tenen més de 100 treballadors fan servir aquesta estratègia.